

Economische herverdeling en de aandachtseconomie

Waarom het verkleinen van de kloof tussen rijk en arm vraagt om een andere fiscale focus

Het groeiende gat tussen rijk en arm behoort tot de meest urgente maatschappelijke vraagstukken van deze tijd. In het publieke en politieke debat wordt economische ongelijkheid vaak benaderd via morele oordelen over individuele rijkdom of via voorstellen om bedrijven zwaarder te belasten. Beide benaderingen schieten echter tekort. Morele verontwaardiging levert geen structurele oplossingen op, terwijl het verhogen van de belastingdruk op bedrijven economische neveneffecten kent die herverdeling juist kunnen ondermijnen.

Dit document vertrekt daarom vanuit een andere invalshoek. Niet de intenties of verdiensten van individuen staan centraal, maar de systeemstructuren waarbinnen extreme inkomens ontstaan. In het bijzonder richt deze analyse zich op de entertainment- en aandachtseconomie: een sector waarin inkomensconcentratie niet primair het gevolg is van productieve noodzaak, maar van schaal, bereik en collectieve infrastructuur.

Economische ongelijkheid wordt vaak gepresenteerd als het resultaat van individuele keuzes, talent of inzet. In werkelijkheid is zij in hoge mate het gevolg van structurele marktdynamieken. Globalisering, digitalisering en schaalvergroting hebben geleid tot markten waarin opbrengsten zich concentreren bij een beperkte groep actoren, terwijl brede groepen slechts beperkt mee profiteren.

De entertainmentindustrie vormt een exemplarisch voorbeeld van deze dynamiek. In sectoren als media, sport, muziek en digitale platforms geldt een uitgesproken winner-takes-all-structuur. Een beperkt aantal individuen of merken genereert een buitenproportioneel deel van de totale inkomsten, terwijl de onderliggende infrastructuur collectief is georganiseerd.

Extreme inkomens binnen deze sector zijn daarmee niet uitsluitend het resultaat van individuele prestatie, maar van systemische voorwaarden die door de samenleving als geheel mogelijk worden gemaakt. Publieke voorzieningen, digitale netwerken en juridische bescherming vormen een gedeelde basis waarop deze inkomens tot stand komen.

Ondanks deze collectieve basis worden inkomens uit de aandachtseconomie fiscaal grotendeels behandeld als reguliere arbeids- of kapitaalinkomsten. Daarmee ontbreekt een expliciete erkenning van het structurele karakter van deze inkomensvorming. Dit contrasteert met sectoren waar de overheid wél specifieke fiscale instrumenten inzet om externe effecten te corrigeren.

In het debat over ongelijkheid wordt vaak gepleit voor het verder verhogen van belastingen op bedrijven. Hoewel dit politiek begrijpelijk is, is het economisch een beperkt instrument. Bedrijven vervullen een centrale rol in werkgelegenheid, innovatie en investeringen, en hogere belastingdruk wordt vaak indirect afgewenteld.

Een effectievere benadering vraagt om onderscheid tussen productieve input en einduitkomsten van marktdynamiek. De entertainment- en aandachtseconomie genereert extreme inkomens aan het einde van de keten. Deze inkomens zijn minder vluchtgevoelig en sterk afhankelijk van collectieve infrastructuur.

De vraag hoe het gat tussen rijk en arm kan worden verkleind, is uiteindelijk geen morele maar een structurele vraag. Juist daarom vormt een herwaardering van de fiscale positie van de entertainmentindustrie een rationeler aangrijpingspunt voor herverdeling dan het verder belasten van het bedrijfsleven in het algemeen.